

ПРИРОДА-НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне
угіддя міжнародного значення
(Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи
природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Січень, 2022 р.

№ 1 (333)

**З НОВИМ 2022
РОКОМ І
РІЗДВОМ
ХРИСТОВИМ!**

Шановні краяни!

Сердечно вітаю вас з Новим роком і Різдвом Христовим! В очікуванні цих свят, ми завжди обертаємося назад, щоб зважити пройдений шлях, але найбільше дивимось вперед. Зважаючи на це, найперше хочеться побажати вам доброї надії і палкої віри. Вони окрілюють життя, змінюють його, підносять настрій і надихають. Нехай ваші сподівання сповна здійсняться у новому 2022 році. Любов, яка приносить щастя і мир, хай перебуває щодень з вами! Хай вона стане добрым надбанням кожної родини!

Особливим святом є наше українське Різдво. Багатство традицій і духовна спадщина цієї події, яку переживаємо кожного року, має потужний потенціал єднання людей. Бажаю вам Різдва Христового під знаком радості. Нехай вона зарядить на весь рік оптимізмом. Хай буде здоров'я у ваших сім'ях, злагода і добробут. Нехай жодні труднощі не стануть перешкодою на шляху до щасливого і мирного життя!

Радісних новорічних і різдвяних свят!

Микола ДЕРБАК,
директор
національного природного
парку «Синевир»,
депутат Закарпатської
обласної ради.

НПП «Синевир» співпрацюватиме ще з одним вузом

Директор національного природного парку «Синевир» Микола Дербак і ректор ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» Ігор Цепенда підписали угоду про співпрацю.

Партнерство спрямоване на підвищення ефективності наукового співробітництва між

сторонами, практичного впровадження результатів наукових досліджень за екологічною тематикою у навчальний процес і природоохоронну діяльність, створення сприятливих умов для здійснення наукових, освітніх та інформаційних заходів у галузі екології, охорони навколошнього середовища, збереження біологічного і ландшафтного різноманіття. Мова йде також про спільні наукові дослідження, проходження виробничої практики студентів і підвищення кваліфікації співробітників. Проводитиметься обмін науково-методичною, бібліографічною, довідковою літературою та іншими інформаційними матеріалами. Здійснюватимуться й спільні еколого-просвітницькі заходи.

До речі, НПП «Синевир» вже має досвід ефективної співпраці з Національним педагогічним університетом ім. М. Драгоманова, Львівським національним університетом ім. І Франка та іншими вузами.

У НПП «Синевир» відбулася науково-технічна рада

Науково-технічна рада національного природного парку «Синевир» відбулася 24 грудня під головуванням директора установи Миколи Дербака. Він ознайомив присутніх з основними напрацюваннями і досягненнями парку за звітний період, а також про плани на 2022 рік. За словами керівника парку, одними з найбільших

проектів, реалізація яких планується втілювати наступного року, є продовження реконструкції музею лісу і сплаву, будівництво десяти глемпінгів, завершення будівництва додаткового вольєру Реабілітаційного центру бурого ведмедя, візит-центрів у Вільшанському, Красовецькому ПОНДВ та у центрі реабілітації клишоногих.

Закінчення на 3 стор.

Ялинка нехай росте!

Щорічно в Україні напередодні новорічно-різдвяних свят люди прикрашають мільйони ялинок. Заради цього вирубають дерева площею багатьох десяток гектарів. Отже, свята обходяться для лісу дуже дорого...

У кінці грудня та на початку січня у національному природному парку «Синевир» проходить акція «Новорічна ялинка», під час якої вживаються заходи зі запобігання незаконної заготівлі новорічних ялинок, зокрема, проводяться спільні рейди з правоохоронцями і держекоінспекцією.

На порушників закону чекають штрафи. Такси для обчислення розміру заподіяної шкоди природо-заповідного фонду внаслідок незаконної рубки молодих хвойних дерев в грудні – січні передбачені Постановою КМУ від 24.07.2013 р. № 541.

За альтернативу живій ялинці природоохоронці рекомендують встановлювати штучну. Можна виготовити й зимовий букет чи екібану з хвойних гілок. З цього приводу проведено широку інформаційно-освітню роботу.

Любов ГРЕЧИН,
фахівець відділу
еколого-освітньої роботи
НПП «Синевир».

Взяли участь у конференції

Співробітники відділу екологічної освітньої роботи НПП «Синевир» взяли участь у Східноєвропейській конференції з екологічної освіти, що недавно відбулася онлайн. Під час заходу презентовано досвід національного природного парку «Синевир» у справі реалізації освітніх програм.

У Східноєвропейській регіональній конференції з екологічної освіти взяли участь представники України, Молдови, Білорусі, Грузії та США. Цьому заходу у 2021 році передувала піврічна освітня програма, започаткована відділом міжнародних програм Лісової служби США за співпраці з Українським благодійним фондом «Центр громадських ініціатив». Відбулася серія віртуальних семінарів з екологічної освіти та залучення молоді до активних природоохоронних дій.

Завдяки цьому проекту створено мережу інструкторів і молодіжних лідерів, які втілюють заходи, що передбачають екологічне навчання, а також лідерство серед молоді.

Тетяна КРАСНЯНИК,
фахівець відділу
екологічної освітньої роботи
НПП «Синевир».

Обмінялися досвідом

Національний природний парк «Синевир» відвідали працівники НПП «Голосіївський» з метою обміну досвідом між працівниками установ щодо охорони, раціонального використання, збереження і відтворення ПЗФ, а також організації рекреаційної діяльності.

Відділом рекреації НПП «Синевир» для гостей парку були проведені екскурсії біля о. Синевир, у Реабілітаційному центрі бурого ведмедя, центрі хижих птахів та музеях Колочави. Працівники НПП «Голосіївський» ознайомилися з роботою візит-центру та туристично-інформаційних центрів НПП «Синевир», а також поділилися своїм досвідом створення і функціонування інтерактивних стежок.

Федір МАТИЧИН,
начальник
відділу рекреації
НПП «Синевир».

У НПП «Синевир» відбулася міжнародна конференція

Недавно у НПП «Синевир» відбулася міжнародна конференція «Церкви та неурядові організації задля екоосвіти в національних парках». Провідна мета форуму – поширення ідеї про цінність та захист природи Карпат, як важливої складової природи Європейського континенту, серед молоді та місцевого населення через спільні зусилля релігійних організацій, громадських об'єднань, освітніх закладів та місцевого самоврядування на територіях ПЗФ Карпат.

З вітальним словом до учасників конференції звернувся директор НПП «Синевир» Микола Дербак, який ознакомив учасників з діяльністю природо-заповідної установи, окреслив основні здобутки і перспективні плани.

Про унікальні напрацювання та заплановані проекти учасників форуму ознакомив директор Інституту еколого-релігійних студій Олександр Бокотей.

Основні проблеми державних підприємств лісового господарства та шляхи співпраці з екоактивістами окреслив директор ДП «Виноградівський лісгосп» Василь Агій.

Своїми думками щодо природоохоронних і екологічно-освітніх проектів у Карпатах ділилися гості з Німеччини Ребекка Хармс, депутат Європейського парламенту (2014 – 2019 рр.); Міхаель Фогель, голова опікунської ради міжнародного відділу Союзу охорони природи Німеччини; Вільгельм Кульке, колишній спеціальний представник Федерального екологічного фонду Німеччини в Східній Європі; Борис Тіхоміров, засновник форуму IPCEF та «Kirchenprojekt»; Іван Тімофеєв координатор проектів Союзу охорони природи Німеччини.

Цікаві доповіді та слушні ідеї прозвучали від Руслана Ткачука, представника релігійної організації «Духовне управління мусульман України», експертів та співробітників Інституту еколого-релігійних студій Наталії Кулі, Ірини Шишкіної, Михайла Біланича, Андрія Ващука. З духовною «медитацією» перед учасниками форума виступив отець Борис Староста.

Важливою складовою стала війзна програма конференції, у ході якої з доповідями виступили співробітники НПП «Синевир», а саме: Юрій

Бабічин, начальник відділу екологічно-освітньої роботи; Федір Матичин, начальник відділу рекреації. Культурну програму з майстер-класами забезпечила фахівець відділу екологічно-освітньої роботи нацпарку Любов Гречин, яка також презентувала розроблені матеріали для освітніх заходів з молоддю.

Результатом роботи конференції стала розробка та апробація програми екологічної просвіти для дітей, що мешкають на природоохоронних територіях, задля залучення їх до захисту природи Карпат. Це доповнить національну програму освіти для сталого розвитку в місцевих світських і релігійних школах, посилити співпрацю на основі авторитету вчителів і Церкви в селі, активності неурядових організацій, знань екологів, нацпарків і буде прикладом згуртованості суспільства.

До речі, впродовж багатьох років

важливим партнером Інституту еколого-релігійних студій є національний природний парк «Синевир». Наглядним прикладом цього є спільна реалізація освітніх проектів.

«У екологічно-освітньому напрямку національний парк «Синевир» працює з різними цільовими аудиторіями, починаючи від молоді, закінчуючи місцевими жителями і туристами. Ми завжди раді взаємодії з усіма і особливо з Інститутом еколого-релігійних студій, з яким реалізовуємо цікаві заходи, які допоможуть посилити відповідальність людей за природу», – каже директор

НПП «Синевир» Микола Дербак.

Недавно у рамках проекту «Церкви та громадські організації разом задля екоосвіти в національних парках» на території НПП «Синевир» створено 2 еокласи просто неба, які стануть важливою екологічно-освітньою інфраструктурою для проведення заходів з молоддю. Один з них розмістився в урочищі Остріки, а інший у Реабілітаційному центрі бурого ведмедя.

«Зарах триває робота над доповненням еокласів інформаційно-освітніми та інтерактивними стендами. Над ідеями та ескізами ми працювали спільно зі співробітниками національного парку «Синевир». Ми переконалися, що там трудяться справді креативні люди. А от виготовлення стендів ми замовили в організації, де працюють люди з обмеженими фізичними можливостями. Вважаємо, що їх просто необхідно підтримувати, тим паче, що це справжні професіонали і ми з ними співпрацюємо не перший рік», – каже директор Інституту еколого-релігійних студій Олександр Бокотей.

Невдовзі еокласи в НПП «Синевир» будуть укомплектовані, тож попереду чимало цікавих заходів просто неба.

Юрій БАБІЧИН,
начальник відділу
екологічно-освітньої роботи
НПП «Синевир».

Говорили про монетизацію екосистемних послуг

Відбувся круглий стіл, присвячений обговоренню питань монетизації послуг екосистем, їх імплементації в систему інструментів державної екологічної та лісової політики, а також перспектив розвитку приватного ринку послуг екосистем у контексті досягнення цілей сталого розвитку. До заходу, який відбувся онлайн, долучилася група фахівців НПП «Синевир» на чолі з директором установи Миколою Дербаком. Захід відбувся за ініціативи неурядової організації FSC.

Любов ТІЛЬНЯК.

У НПП «Синевир» відбулася науково-технічна рада

Закінчення.

Початок на 1стор.

Заступник директора НПП «Синевир» з науково-дослідної роботи Юрій Тюх ознайомив присутніх з виконанням наукових планів, які успішно були реалізовані. Важливе місце у цій роботі посідає використання природних ресурсів виконання програми Літопису та переліком заходів з поліпшення природи, робота на стаціонарах, санітарного стану лісів на 2021 р. вивчення рідкісних видів тощо.

Про особливості еколого-освітньої діяльності НПП «Синевир» розповів начальник профільного відділу Юрій Бабічин. Він зосередив увагу на різнопланових заходах, які здійснювалися з різними цільовими аудиторіями. Він також розповів про методичні рекомендації щодо співпраці церков і національних парків, які спільно розроблені працівниками НПП «Синевир» та Інституту екологічно-релігійних студій.

Начальник відділу рекреації Федір Матічин розповів про туристичну діяльність установи, зокрема зазначивши, що у 2021 р. парк відвідало понад 200 тис. туристів. Він також ознайомив з переліком платних послуг, зазначивши, що ціни на них залишаються без змін.

Заступник директора НПП «Синевир» Василь Росьоха розповів про ряд інфраструктурних заходів, які виконувалися, а які потребують додаткового фінансування у наступному році. Серед них, вже згадані вище, проект лімітів та перелік заходів з Музею лісу і сплаву, додатковий поліпшення санітарного стану лісів на вольєр для бурих ведмедів, глемпінги 2022 р.

Реконструйовано пам'ятку архітектури

У селі Колочава проведено реконструкцію церкви Святого Духа, яка є найдавнішою культовою спорудою в регіоні національного природного парку «Синевир».

Перші поселення в цьому краї сформувалися на початку XV ст.

Вл. інфо.

Жителі гірських сіл були віруючими людьми. Попри злидні і голод, знаходили можливість будувати дерев'яні церкви. Найдавнішим таким храмом, що зберігся до сьогодні, якраз є церква Святого Духа. Напис на одвірку цієї споруди засвідчує, що вона зведена у 1795 році. Це тридільна церква з двох зрубів, досконала в пропорціях, головні об'єми збалансовані по горизонталі і вертикалі. Вежа споруди завершена бароковим ансамблем, а це гранчаста баня з дахом та кулясті главки, дах гонтовий.

В період Радянського Союзу у церкві Святого Духа було створено музей атеїзму. Зі здобуттям Україною незалежності тут створено церкву-музей. Старі церковні книги, документи, ікони – усе це презентовано для огляду, однак найцікавішим експонатом є сама церква, вік якої перевищує два століття.

Священник врятував косулю

У пошуках їжі олені та косулі зараз наближаються аж до населених пунктів. Щоб вберегти тварин від браконьєрів служба державної охорони ПЗФ національного природного парку «Синевир» веде постійний контроль за місцями скупчення оленів і косуль. Природоохоронці також подбали й про підгодівлю диких тварин: годівниці у лісі наповнені сіном, а солонці – сіллю.

Приємно, що про природу дбають не лише природоохоронці, але й місцеві жителі. Ось один добрий приклад. Отець Ігор Бембило живе на околиці Синевирської Поляни, неподалік лісу. Диких оленів і косуль він часто спостерігає на схилі сусідньої гори. А недавно одна косуля, діставшись села, застрягла між штакетником паркану.

На допомогу прийшов отець Ігор разом з сусідом. Вони визволили тварину з пастики і відпустили у ліс.

Працівники НПП «Синевир» закликали школярів підгодовувати птахів

Птахи, як і ми, потребують їжі та житла. Але не всі пернаті здатні створити для себе такі умови, які б уберегли їх від голодної і холодної смерті в люті морози, тож й потребують нашої допомоги.

Існує багато способів, як це зробити. До прикладу, один із них: варто змайструвати годівничку, розмістити її в саду, бажано біля доріжки, щоб легко було долати сніг, і час від часу приносити корм та засипати в годівничку.

Улюбленим кормом птахів є несмажене насіння соняшника, дині, плоди горобини... Сире, несолене м'ясо чи сало, підвішене на мотузці до гілки дерева запримітять дуже скоро горобці та синиці.

У вільний час, пройшовшись зимовим садом, можна робити спостереження за птахами. Зазвичай, до улюблених годівничок пташки навідуться досить часто.

Про те, як кожен з нас може допомогти птахам у зимовий період,

працівники НПП «Синевир» розповіли школярам у Синевирсько-Полянському і Колочавському №1 закладах загальної середньої освіти I – III ступенів.

Під час заходів діти більше дізналися про птахів НПП «Синевир», а також про те, як допомогти вижити в непростий голодний час тим пернатим, які не залишають наш край взимку. Школярі особисто долучилися до підгодівлі птахів. Практичний вчинок став ключовим моментом кожного заняття, якому передували інтерактивні вправи і цікаве спілкування.

Фотофакт

Напередодні новорічних свят національний природний парк «Синевир» подарував Синевирській центральній бібліотеці понад 20 книг екологічної тематики.

Вл. інфо.

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідоцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214

РЕДАКТОР

МІКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Світлана Печкан, Ігор Росоха.
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:
с. Синевир, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevyr@ukr.net
www.npp-synevyr.net.ua
За точність наведених фактів відповідальність несуть автори матеріалів.
Листування з читачами – тільки на сторінках
газети.
Тираж 500 прим.
Зам.
Номер віддруковано у ТзОВ «Терно-Граф». Адреса: вул. Текстильна, 18, м. Тернопіль, 46000

Календар

Христос рождається – славіте Його!

7 січня особлива духовна радість обіймає кожного з нас, бо цей день – незвичайний. Ми прославляємо одну з найвеличніших подій Свяенної історії щирим і сповненим радості привітанням: „Христос рождається – славіте Його!”.

Різдво Христове належить до великих християнських, так званих дванадесятих свят, які церква відзначає особливо урочисто. За біблійними свідченнями, цього дня народився Син Божий – Ісус Христос, якому люди поклоняються вже два тисячоліття.

У X столітті християнство було запроваджено на Русі, і відтоді свято Різдва Христового стало невід'ємною частиною нашої культури. Разом із вірою Христовою в Україні та за її межами набули поширення такі народні традиції, як колядування та щедрування. Коляда – це гімн Христу, оспівування його народження. У щедрівках славлять природу, закликають весну.

Різдво – це дуже красне і радісне свято, яке з нетерпінням чекають і дорослі і діти. Його святкують у всьому світі, але кожен народ вкладає в це свято щось своє.

Українське Різдво пов'язане з віковими традиціями. З 28 листопада до 7 січня триває піст (в цей час люди відмовляються від всяких гулянь, м'ясних страв). Діти вивчають колядки (різдвяні пісні), щоб потім під вікнами будинків колядувати і славити народження Ісуса.

Вечір перед Різдвом називають Святым вечором. Зранку в будинках готують страви для святової вечері.

Свята вечеря складається з 12-ти традиційних страв (12 місяців в році,

Життєві шляхи завели у нацпарк

П'ять нарисів про національний природний парк «Синевир» увійшли до книги «Життєві перехрестя», автором якої є відомий письменник, публіцист, громадський діяч Василь Тарчинець. Нариси про нацпарк присвячені темам функціонування Реабілітаційного центру бурого ведмедя та повені 1998 року, яка зруйнувала Музей лісу і сплаву в Чорній ріці.

Автор видання неодноразово бував у національному природному парку «Синевир», добре знайомий з місцевими жителями та й сам родом з верховинського краю: народився і виріс у селі Рекіти. Василь Тарчинець – колишній військовий, автор 16 книг і 2 художньо-документальних фільмів, головний редактор журналу

«Країна талантів», заслужений журналіст України, ректор Міжнародної академії літератури і журналістики.

«Василь Тарчинець – людина з великої літери. Доля звела його з тисячами визначних особистостей, кидала в епіцентр тисяч подій, вела небезпечними стежками, виводила до осяяння і просвітлення, до духовних відкриттів та інтелектуальних знахідок. Він має чим поділитися із читачами», – пише у післямові до видання відомий закарпатський поет Василь Кузан.

Книга є своєрідним творчим підручником для молодих літераторів і журналістів, а також усіх, кому цікаве недавнє минуле України, свідком якого був автор.

Вітаємо!

У січні святкують іменини працівники НПП «Синевир»: Ярема Юрій Миколайович, заступник начальника наукового відділу;

Сідей Ігор Васильович, провідний інженер;

Бобик Іван Юрійович, інспектор І к. Негровецького ПОНДВ;

Маханець Федір Федорович, інспектор І к. Колочавського ПОНДВ;

Микулін Лука Лукич, інспектор І к. Синевирського ПОНДВ;

Нірода Михайло Михайлович, інспектор І к. Синевирського ПОНДВ;

Руснак Василь Іванович, інспектор І к. Остріцького ПОНДВ;

Субота Василь Васильович, інспектор І к. Черноріцького ПОНДВ;

Ярема Микола Миколайович, інспектор І к. Квасовецького ПОНДВ;

Гичка Василь Іванович, електромонтер;

Мондок Марія Василівна, прибиральниця.

Щиро вітаємо іменинників, бажаємо всім успіхів, радості і щастя. Нехай робота приносить задоволення і бажаний достаток, розвиток і нові можливості.

Летять роки, мов чайки над водою,

І разом з ними доля непроста.

А ви завжди лишайтесь молодими,

Живіть у щасті й радості до ста.

Бажаємо вам радісних світанків!

Щасливих, романтичних вечорів!

Казкових ніжних снів, бадьорих

ранків

I щиріх, теплих та відвертих слів!

З ювілем!

З 60-річним ювілем вітаємо Шпільку Василя Михайловича, майстра з охорони природи Негровецького ПОНДВ.

Бажаємо міцного здоров'я, щастя на життєвому шляху, успіхів у всіх добрих справах. Хай Бог благословить дожити до ста літ, щоб були ви завжди здорові, життерадісні і щасливі.

Бажаємо вам життя прожити
Без сліз, без горя, без біди.
Нехай воно щасливим буде,
Сьогодні, завтра і завжди.

40-річний ювілей святкує Міщанин Ярослав Дмитрович, заступник начальника Чорноріцького ПОНДВ.

З цієї нагоди вітаємо ювіляра та бажаємо йому здійснення найзаповітніших мрій. Хай дорога життя буде уквітчана вагомими успіхами і здор'ям.

Хай життя здається добрим дивом,

Цікавим, радісним, щасливим.

А плідні справи та шляхи
Благословенні будуть Богом і людьми.

Вітаємо з 30-річним ювілем Суботу Івана Миколайовича, інспектора з охорони ПЗФ Синевирського ПОНДВ.

Бажаємо імениннику завжди бути здоровим, життерадісним, успішним у всіх починаннях. Нехай на вашому шляху будуть тільки радість, любов та щастя.

З ювілем сердечно вітаєм!

Хай сонячним буде ваш вік!
Безмежного щастя щиро бажаєм,
Добра, благодаті та многая літ.

Вітаємо з 25-річним ювілем Краснянку Тетяну Василівну, фахівця з екологічної освіти ІІ к.

Бажаємо бути завжди веселою і щасливою, енергійною і цілеспрямованою. Бажаємо вам здоров'я і снаги, розуміння й підтримки колег, друзів. Нехай щастить у всіх намірах і задумах.

Бажаємо здоров'я, щасливої долі.

Удачі, любові і грошей доволі.
Нехай завжди буде, як бажається,
Фортуна нехай лише посміхається.

